

Co s pozůstatky těžby uhlí na Kladně?

V Praze, 7. března 2005

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s., tisková zpráva

Co s pozůstatky těžby uhlí na Kladně: Haldy nejsou symbolem zničení a poškození krajiny, jsou ekologicky a esteticky cenné

Tuchlovická halda, pohled na uhelné kaly a hlavinovou haldu

(Foto: Tomáš Gremlica)

Jsou haldy kontroverzní památka těžby černého uhlí na Kladensku a nepříjemná připomínka minulosti, které je nutné se zbavit? Výzkum vedený Ústavem pro ekopolitiku, o. p. s. ukazuje, že jsou spíše budoucí hodnotou, na kterou by mohlo být Kladensko přeorientováno. Ukazuje je ne jako jizvy krajiny, ale jako nový estetický a přírodní prvek a místo, jehož cílovým stavem může být dokonce chráněné území. Pro srovnání, podobným nepřírozeným zásahem byly ve své době například vápencové lomy v Českém krasu nebo rybníky na Třeboňsku.

Ferdinand, díky pestře èlenité morfologii patøí tato halda k pøírodní nejhodnotnijším

(Foto: Tomáš Gremlica)

Hlubinná tížba na Kladensku ovlivnila prostøedí zdaleka ne takovou mírou jako povrchová tížba hnédého uhlí v severních Èechách. Haldy na Kladensku dnes vitšinou vypadají jako oblé zarostlé kopeèky. Díky pøirozenému a tèmìø nenarušovanému vývoji došlo postupem èasu k obnovení ekologických funkcí a haldy se tak staly mnohdy unikátními a cennými lokalitami, "novou" pøírodou. Podstatným způsobem obohacují morfologii krajiny a vyznaèují se vysokou druhovou rozmanitostí.

Bohumír, na haldì roste poèetná populace ohrožené orchideje okrotice bílé (*Cephalanthera alba*)

(Foto: Tomáš Gremlica)

Na 24 zkoumaných haldách bylo urèeno 30 druhù cévnatých rostlin zaøazených do Èerveného seznamu ÈR, vèetnì dvou patøících mezi kriticky ohrožené

a chundelky pøetřhované uvádíné mezi vyhynulými taxony. Motýli jsou zastoupeni minimální 140 druhy, z nichž 2 jsou zvláštì chráníné a další 4 jsou zaøazeny do Èerveného seznamu ÈR. Zaznamenán byl také výskyt 27 zvláštì chráníných druhù obratlovcù (napø. skokan skøehotavý, vèelojed lesní a žluva hajní). Raritou bylo pozorování orla moøského na dvou haldách.

Dùl Kladno - v Nìmcích terénní úpravy prohoøívající haldy pøi velkoplošné rekultivaci

(Foto: Tomáš Gremlica)

Negativní vlastnosti mají menší význam, než se pøedpokládalo. Vítána hald je uvnitø prohoøelá a není tedy rizikem pro okolí, díky samovolní obnovenému porostu téměř zmizela prašnost. Do okolní zástavby se paradoxní prášinou jen tehdy, probíhá-li rekultivace (napø. odval V Nìmcích bývalého Dolu Kladno). Největším rizikem zůstává vznik divokých skládek, kterému by se dalo pøedejít omezením vjezdu dopravních prostøedků. Hodnoty sociální a kulturní jsou oběany subjektivní vnímány pozitivní i negativní. Pøíznivým faktorem je spontánní využívání hald pro sport a rekreaci, jež lze podpoøit jejich zpøístupníním pro pìší.

Teplák, druhově chudší lesnický rekultivovaná část
haldy

(Foto: Tomáš
Gremlica)

Co navrhuje Ústav pro ekopolitiku? Na základě
těchto zjištění se ukazuje potřeba revidovat stávající intenzivní, plošné
rekultivační plány. Zcela neefektivní se jeví planace ploch a převrstvení novou
zemí, které nevytváří nic jiného než umílu, nefunkční a nudnou krajinu. Pro
místo Kladno i ostatní obce, na jejichž katastrech se haldy nacházejí, jsou
navíc extrémně nákladné. Mnohem vhodnější jsou nápravná opatření a rekultivace v
malých lokalitách (ostrůvkovitě) - formou dosažení vhodných druhů dřevin, které
by sem obtížně pronikaly, nebo budováním malých vodních ploch, jež budou
útočištěm pro mnoho živočišných druhů. Větší část hald lze ponechat samovolnému
vývoji (přirozené ekologické sukcesi). Na základě dalších biologických výzkumů
je třeba systematicky zpevnit ochranu ohrožených druhů a společenstev, což ale na
druhou stranu neznamená území ochranněsky konzervovat. Spíchat není kam,
strukturu krajiny je vždy dobré měnit pomalu a obezřetně.

Projekt VaV 640/10/03 Obnova krajiny Kladenska narůzné
dobývání

Financování prostředky poskytl Ministerstvo životního prostředí ČR z Programu výzkum a vývoj
- SL Krajina a sídla budoucnosti

Další informace:

Barbora Šafářová

Tomáš Gremlica

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s.

tisk.mluvě

vedoucí projektu

Tel: 224 826 593

Tel: 224 826 593

E-mail: barbora.safarova@ecn.cz

E-mail: tomas.gremlica@ecn.cz